

กัณฑ์ที่ ๓๙ 1 สัจกิริยาคาถา

๒๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๙๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ ทน)

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ พุทฺโธ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เต โทตฺถุ สพุทฺธา
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ ฌมฺโม เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เต โทตฺถุ สพุทฺธา
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ สจฺจิมฺเม เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เต โทตฺถุ สพุทฺธา
เย จ อตีตา สมฺพุทฺธา เย จ พุทฺธา อนาคตา
โย เจตฺรหิ สมฺพุทฺโธ พุทฺธุนํ โสกนาสโน
สพฺเพ สทฺถมฺมครุโน วิหรีสุ วิหาติ จ
อถาป วิหาสุสนฺติ เอสา พุทฺธาน ฌมฺมตา
ตสฺมา หิ อตฺตกาเมน มหตฺตมภิกฺขชตา
สทฺถมฺโม ครุกาตพุโธ สรํ พุทฺธาน สาสนนฺติ ฯ

ณ บัดนี้จักได้แสดงธรรมิกถาแก้ด้วยสัจกิริยาคาถา วาจาเครื่องกล่าวในกาลกระทำสัจ เรียกว่า สัจ
กิริยาคาถา วาจาเครื่องกล่าวในกาลกระทำสัจนั้น สัจจะต้องแสวงหาความจริง หญิงก็ดี ชายก็ดี
ถ้าว่าเป็นคนจริงอยู่แล้ว ก็ได้ชื่อว่าเป็นคนมีสาระแก่นสาร หรือภิกษุสามเณรก็ดี ถ้าว่าเป็นภิกษุ
สามเณรที่จริงอยู่แล้ว ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีสาระแก่นสารจริง นี่แหละเป็นที่มั่นหมายของพระศาสดาจารย์
ทุกๆ พระองค์ ที่ล่วงไปแล้วมานาน้อยเท่าใด สำเร็จด้วยความจริงทั้งนั้น ที่จะมาในอนาคตกาลภาย
ภาคหน้าเท่าใด ก็สำเร็จด้วยความจริง ซึ่งปรากฏอยู่ในบัดนี้ก็สำเร็จด้วยความจริง ความจริงอันนี้
แหละ หญิงชายคฤหัสถ์บรรพชิตทุกทั่วหน้า ควรให้มีในสันดานของอาตมา ถ้ามีความจริงอยู่แล้ว ถึง
จะแก่เฒ่าชราสีกเท่าใดก็ตามเถิด ได้ชื่อว่าเป็นคนมีแก่นสาร ถึงจะตั้งอยู่ในปานกลางก็ได้ชื่อว่าเป็นคน
มีแก่นสาร ถึงจะตั้งอยู่ในวัยเป็นเด็ก ก็ได้ชื่อว่าเป็นคนมีแก่นสาร ความจริงอันนี้ เป็นบารมีของ
พระพุทธเจ้า ที่ได้สั่งสมอบรมมาทุกๆ พระองค์ จะเว้นเสียสักพระองค์หนึ่งไม่ได้เลย เว้นความจริงแล้ว
เป็นอันไม่สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้าที่เดียวอย่างแน่นอน เหตุนี้เราท่านทั้งหลาย หญิง ชายคฤหัสถ์
บรรพชิตทุกทั่วหน้า

เมื่อรู้จักหลักที่จริงนั้นเป็นอย่างไร ตามวาระพระบาลีทำย ยกขึ้นเป็นตำรับตำรา นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ
ที่พึ่งอื่นของเราไม่มี พุทฺโธ เม สรณํ วรํ พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา เอเตน สจฺจวชฺเชน
ด้วยการกล่าวสัจนี้ โสตฺถิ เต โทตฺถุ สพุทฺธา ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ

ที่ฟังอื่นของเราไม่มี ธมฺโม เม สรณฺ วรํ พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยการกล่าวสัจนี้ โสตุถิ เต โหตุ สพฺพทา ขอความสวัสดิจึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ นตฺถิ เม สรณฺ อญฺญู ที่ฟังอื่นของเราไม่มี สงฺขโม เม สรณฺ วรํ พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยการกล่าวสัจนี้ โสตุถิ เต โหตุ สพฺพทา ขอความสวัสดิจึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

นี่เนื้อความของพระบาลีคือความเป็นสยามภาษาได้ความเท่า นี้ เป็นหลักสำคัญที่จะแสดง สัจจกิริยา คาคาถานี้ เพราะเนื่องมาจากสัปดาห์ก่อนๆ ไนน์ สัปดาห์ต้นวันอังคาร เมื่อเช้าพรรษาแสดงถึงธรรมที่ขาว กับธรรมดำ ชิกดำให้ละลาย ชิกขาวให้เจริญต่อไป ชิกดำเป็นปหาตัพพธรรม ชิกขาวเป็นภาเวตัพพธรรม และให้พิจารณากายวาจาใจของตนด้วยตนของตนเอง ไม่มีชู้ด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ ตัวเองพิจารณาแล้วว่าเสียหายพิรุณอย่างหนึ่งอย่างไรไม่ได้ คนอื่นจะพิจารณาพิจารณาด้วยใจของตน หากความเสียหายไม่ได้ แม้ทั้งตนและบุคคลอื่น ทั้งพิจารณาด้วยปัญญาด้วย ก็ไม่เห็นความพิรุณเสียหายอย่างหนึ่งอย่างไร เห็นความดีซัดๆ นั้นแหละ ให้รักษาความดีอันนั้น ไม่ให้กระจัดกระจาย ให้แน่นอนในชั้นธสันดาน นี่ในชั้นต้นเมื่อเช้าพรรษา กัณฑ์ที่สองรองลงมา ให้เคารพพระพุทธรัตตะ พระธรรมรัตตะ พระสังฆรัตตะ แล้วแสดงให้รู้จักพุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ สังฆรัตตะ ด้วย

วันนี้ ในสัจจกิริยาคาถานี้ เพราะเราท่านทั้งหลายทุกทั่วหน้า อยากหาที่พึ่งกันนัก ที่ว่าไม่รู้ที่พึ่งจริงอยู่ที่ไหน ที่พึ่งจริงนี้แหละเป็นตัวสำคัญนัก เข้าใจว่าเงินเป็นที่พึ่ง ทองเป็นที่พึ่ง หาเงินหาทองไปแล้วก็ตาย ไม่เห็นติดตัวไปสักนิดเดียว หาเงินหาทองได้แล้วไม่ติดตัวไปเลย นี่เข้าใจว่าเงินทองเป็นที่พึ่งแล้วนะ บางพวกคิดไปอีกว่า เป็นตายก็ได้ภรรยาสักคนเถิด จะได้พึ่งพาอาศัยกันและกัน เข้า พอได้ภรรยาแล้ว ได้ลูกอีกคนเถิดจะได้พึ่งพาอาศัยลูกต่อไป ผู้หญิงก็เช่นนั้น ได้สามีสักคนเถิดจะได้พึ่งสามีต่อไป พอได้สามีแล้ว ได้ลูกสักคนสองคนเถิดจะได้พึ่งลูกต่อไป แล้วลงท้ายเป็นอย่างไรบ้าง ถ้ามานาย ท่านดาตฺตฺบั้งชิ ท่านก็รู้หรือ ท่านบอกว่าเหลวทั้งนั้น ไม่ใช่ที่พึ่งจริงอะไรสักอย่างหนึ่ง ที่พึ่งเหลวไหลทั้งนั้น เหตุนี้แหละที่พึ่งแท้แน่นอนที่เดียวนั้นฟังอื่นไม่ได้ ฟังอื่นพระพุทธเจ้าไม่ทรงรับสั่งเลย รับสั่งว่าพึ่งตัวของตัวนี้แหละ

ที่ทรงรับสั่งว่า อตฺตาทิ อตฺตโน นาโถ ตนนี้แหละเป็นเกาะ อตฺตาทิ อตฺตโน นาโถ ตนนี้แหละเป็นที่พึ่งของตัว สุทธิปัจจตุตฺ อสุทธิ ปัจจตุตฺ บริสุทธิ ไม่บริสุทธิเฉพาะตัว นาญญู อญฺญู วิโสธเย บุคคลอื่นทำบุคคลอื่นให้บริสุทธิไม่ได้ ต้องตัวของตัวเองจึงได้ ตัวของตัวเองรักความบริสุทธิ์ ก็ทำความบริสุทธิ์ของตัวเองได้ ตัวเองรักความบริสุทธิ์ แต่ไม่ทำบริสุทธิใส่ตัว ก็บริสุทธิไม่ได้ ไม่ทำบริสุทธิใส่ตัว ก็ชื่อว่าไม่รักตัว ลงโทษตัวอย่างขนาดหนัก เมื่อทำความบริสุทธิ์ให้แก่ตัวแล้ว ช่วยตัวเองอย่างขนาดหนัก ทำความไม่บริสุทธิ์ใส่ตัว เหมือนเรามีผ้าที่สะอาด เอาของโสโครกมาประพรมเสีย ผ้านั้นเป็นอย่างไรบ้าง ผ้าที่สะอาดนั้นก็ดูไม่ได้ กลายเป็นของเหลวไป คนที่สะอาดคนที่ดี ๆ แท้ ๆ คนที่บริสุทธิ์แท้ ๆ ไป

ประพาศชั่วเข้าเป็นอย่างไร ก็เหมือนผ้าเปื้อนสกปรกนั้นแหละ ใช้ไม่ได้จุดเดียวกัน ต้องรักษาความสะอาดนั้นไว้

พระองค์ทรงรับสั่งว่า อุตตที่ป อุตตสรรณา นาญญสุ สรรณา ธมฺมที่ปา ธมฺมสรรณา นาญญสุสรรณา ว่า ตัวนี้แหละเป็นเกาะ ตัวนี้แหละเป็นที่พึ่งของตัว สิ่งอื่นไม่ใช่ ธรรมนั้นแหละ เป็นเกาะ ธรรมนั้นแหละ เป็นที่พึ่ง สิ่งอื่นไม่ใช่ รับสั่งอย่างนี้ บัดนี้ในสังจกิริยาคาถา ท่านยกขึ้นไว้ว่า นตฺถิ เม สรรณํ อญฺญํ ที่พึ่งอื่นของเราไม่มี พุทฺโธ เม สรรณํ วรํ พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา อ้าวรู้แหละ พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเราแท้ๆ แล้วจะคิดว่ากระไร พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเราละ เราจะเอาใจเข้าจรดในรูปพระปฏิมากรนี้หรือ รูปพระประธานในโบสถ์นี้หรือ นั่นหรือคือพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน? หรืออยู่ในตัวเรา หรือนอกตัวเรา คิดดูซิว่า พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน? ที่เรานับถือพระพุทธเจ้า เอาแหละจะเอาใจไปเข้าที่ไหน จรดเข้าที่พระปฏิมากรนี้หรือ หรือนับถือพระธรรม พระธรรมเป็นที่พึ่งของเรานั้น เอาใจไปจรดในพระธรรมในตู้ ในโบลานั่น หรือนับถือพระสงฆ์นั้นหรือ เอาใจไปจรดเข้าที่ตรงนุ่งเหลืองสมมติ นี่แหละหรือว่า กระไรกัน นึกดูซิ ท่านตาท่านยายเขี้ยวณะ กล่าวเข้าอย่างนี้ละก็ ท่านตาท่านยาย งง ที่ไม่เคยได้ยินได้ ฟังนั้น งง เอ นี่จะเอาใจไปจรดที่ใดแน่ จึงได้ถูกพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หรือนั้นเอาใจเข้าที่ พระสิทธัตถราชกุมาร ที่กรุงกบิลพัสดุ์ ผู้เป็นบุตรพระเจ้าสุทโธทนะ สิริมหามายา ที่ได้ดับขันธุ์ ปรินิพพานไปแล้ว ที่เมืองกบิลพัสดุ์นั้น ไปจรดเข้าที่พระพุทธเจ้า ตรัสปฐมเทศนาธรรมจักกัปปวัตตนสูตรนั้นหรือ หรือว่าเอาใจเข้าไปจรดเข้าที่พระปัจจุวัคคิทั้ง ๕ หรือพระยส ๕๕ พระราชกุมาร ๓๐ ขวฺลิต ๑,๐๐๓ รูป โนนหรือ พุทฺโธ ธมฺโม สจฺจิม? หรือไม่อย่างนั้น หรือพระพุทธเจ้าอยู่ในตัว

พระพุทธเจ้า แปลว่า ตรัสรู้ ความรู้ในตัวของเรา นี่แหละเป็นพระพุทธเจ้า อย่างนั้นหรือ หรือพระธรรมอยู่ในตัว ทำถูกทำจริงที่อยู่ในตัวนี้แหละ นั่นคือพระธรรมแล้ว ตัวของตัวที่รักษาความดี ความถูก ความจริง ไม่ให้หายไป ความรู้นั้นไม่หายไป ที่รักษาไว้ได้นั้นหรือ เป็นพระสงฆ์ อย่างนี้ก็เหลวทั้งนั้น เอาจริงไม่ได้เลย เอาหลักฐานไม่ได้ ไม่ใช่พระพุทธเจ้าอันประเสริฐ ไม่ใช่พระธรรมอันประเสริฐ ไม่ใช่พระสงฆ์อันประเสริฐ

พระพุทธเจ้าอันประเสริฐนั้นมีจริงๆ หนา แต่ว่าอยู่ในตัวของเรานี้แหละ พระพุทธเจ้าเป็นเนमितกนาม พระธรรมก็เป็นเนमितกนาม พระสงฆ์ก็เป็นเนमितกนาม ไม่ใช่พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังขรัตนะ ตัวพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังขรัตนะนั้นแหละเป็นตัวจริง ยืมให้บังเกิดเป็น พุทฺโธ ยืมให้บังเกิดเป็น ธมฺโม ยืมให้บังเกิดเป็น สจฺจิม พุทฺธรัตนะยืมให้บังเกิดนั้น ไปตรัสรู้ธรรมทั้งสี่ เกิดสงฆ์เข้าประณามขึ้นเป็นเนमितกนามเกิดขึ้นกับพระองค์เป็น พุทฺโธ พระธรรมรัตนะเล่า ได้ทรงผู้ปฏิบัติ ไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว รักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว เกิดสงฆ์ที่เป็นเนमितกนามเกิดขึ้น เรียกว่า ธมฺโม นี่เป็นเนमितกนาม

เกิดขึ้นอย่างนี้ ก็ส่วนสังขารัตนะเล่า รักษาธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธรเจ้าไว้ไม่ให้หายไป ธรรมนั้นแหละ อันพระสงฆ์ทรงไว้

ธรรมอันพระสงฆ์ทรงไว้ สงฺฆเมธ ธารีโต ธรรมอันพระสงฆ์ทรงไว้ ที่ท่านทรงธรรมไว้ได้นั้นแหละ เป็น เนमितกนามเกิดขึ้น เรียกว่า สงฺโฆ

พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆ เกิดขึ้นเป็นเนमितกนาม เหมือนอย่างกับนาม อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชา จรณสมฺ ปนฺโน สุคโต โลกาวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิสตฺถา เทวมนุสฺसानํ เป็น เนमितกนามทั้งนั้น สวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม สนฺทิภูจฺฉิโก อกาลิโก เอหิปสฺสึโก โอปนยิโก ปจฺจตฺตเวทิตฺตํ วิญญูหิ เป็นเนमितกนาม ทั้งนั้น สุปฏิปนฺโน ภควโต สวากฺสงฺโฆ อชฺชุปฺปิปนฺโน ภควโต สวากฺสงฺโฆ ญายปฏิปนฺโน ภควโต สวากฺ สงฺโฆ สามิจิปฺปิปนฺโน ภควโต สวากฺสงฺโฆ นี้เป็นเนमितกนามทั้งนั้น ไม่ใช่ตัวจริง ตัวจริงนะพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังขารัตนะ นั้นแหละที่เป็นที่พึ่งจริงๆ อยู่ที่ไหน ท่านจะเอาใจไปจรดตรงไหน จึงจะถูก พระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังขารัตนะ จะจรดให้ถูกแท้ๆ ละก็ ในมนุษย์นี้แหละมีพุทธรัตนะ ทางไป ถึงพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังขารัตนะมีอยู่ในกายมนุษย์นี้ จะให้ถูกแท้ๆ ต้องจรดอยู่ที่ศูนย์กลางดวง ธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ ไสบริสุทฺธิเท่าฟองไข่แดงของไก่ ในกายมนุษย์นี้แหละ เอาใจหยุดทีเดียว พอ หยุดก็เข้าก็ถูกพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังขารัตนะทีเดียว พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังขารัตนะไปทางนี้ นั่นก็จะถูกทางเท่านั้น ยังไม่ใช่ถูกองค์พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆเลย ยังไม่ใช่ถูกองค์ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังขารัตนะเลย ถูกแต่ทางเท่านั้น เอาเถอะถูกทางนั้นเป็นพบตัวแน่นอนละ ไม่ต้องสงสัย

เมื่อถูกทางแล้วก็ ใจหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรม ที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ พอหยุดถูกส่วนเข้า จะเข้าถึง ดวงธรรม ที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด ถูกส่วนเข้า จะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย ทิพย์

หยุดกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์หนักเข้า ที่ลัดว่าลัดๆ ให้เร็วขึ้น หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรม ที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ถูกส่วนเข้า จะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด

หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด ถูกส่วนเข้า จะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็น กายรูปพรหม

หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ถูกส่วนเข้า จะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็น กาย รูปพรหมละเอียด

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดหนักเข้า จะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย อรูปพรหม

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปรพรม ถูกส่วนหนักเข้า จะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็น กายอรูปรพรมละเอียด

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปรพรมละเอียด ถูกส่วนหนักเข้า จะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย พอถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย ก็เห็นตัวทีเดียว

เข้าถึง ดวงธรรมที่ทำให้เป็น กายมนุษย์ หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ก็เห็นกายมนุษย์ละเอียด ได้ขุ่นเอง

พอเข้าถึงกายมนุษย์ละเอียด หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด ก็เห็นกายทิพย์

พอเข้าถึงกายทิพย์ หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ก็เห็นกายทิพย์ละเอียด

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด ก็เห็นกายอรูปรพรม

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปรพรม ก็เห็นกายอรูปรพรมละเอียด

เข้าถึงกายอรูปรพรมละเอียด หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปรพรมละเอียด ก็เห็น กายอรูปรพรม

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปรพรม ก็เห็นกายอรูปรพรมละเอียด

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปรพรมละเอียด ก็เห็นกายธรรม รูปพระปฏิมากรเกตุดอกบัวตูม สีเหมือนกระจกคันฉ่องส่องเงาหน้า งามนัก อย่างน้อยๆ หน้าตักไม่ถึง ๕ วา แต่ว่าเป็นธรรมกายหายาบ

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายหายาบ วัดเส้นผ่าศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย

ใจธรรมกายไปหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย หายบั้นแหละ ถูกส่วนเข้า ก็เห็นธรรมกายละเอียด เส้นผ่าศูนย์กลางดวงธรรมเท่าหน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม เห็นชัดๆ อย่างนี้

เมื่อเห็นธรรมกายหายาบ นั้นแน่ นั้นแหละตัว พุทธิและ ตัวพุทธรัตนะและ เป็นเนमितกนามให้เกิดขึ้นว่า พุทธิ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั้นแหละ เป็นเนमितกนาม เกิดขึ้นให้เป็น รัชมิม พระธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะก็ธรรมกายละเอียดนั้นแหละ เป็น เนमितกนามเกิดขึ้นเรียกว่า สังฆิม นั้นต้องจรดนี้ไม่ใช่จุดชื่อนะ จรดตัวจริงนี้ต้องเอาใจไปนั่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพุทธรัตนะ ทีเดียว วัดเส้นผ่าศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย เอาใจหยุดนิ่งอยู่ตรงนั้น นิ่งอยู่ที่เดียวนะ ถูกพระพุทธรัตนะ ถูกพระธรรมรัตนะ ถูกพระสังฆรัตนะ ไม่ต้องมี ๒ ต่อไป นิ่งอยู่ที่เดียว ถูกพระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ พระสังฆรัตนะ นี่ที่ฟังจริงๆ เป็นอย่างนี้นะ ถ้ารู้จักที่ฟังจริงอย่างนี้แล้ว อย่าเอาใจไปจรดที่อื่น

นะ จรดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพุทธรัตนะนั้น พอดูกส่วนเข้าแล้ว จะเข้าถึง ธรรมกาย
ละเอียด

จรดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายละเอียดเข้า แล้ว นั่นดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย
ละเอียด วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕ วา กลมรอบตัว ใจธรรมกายละเอียดหยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรม ที่
ทำให้เป็นธรรมกายละเอียด พอดูกส่วนเข้าแล้ว จะเข้าถึง ธรรมกายพระโสดา หน้าตัก ๕ วา สูง ๕
วา เกตุดอกบัวตูม

หยุดอยู่กลางดวงธรรม ที่ทำให้เป็นธรรมกายพระโสดา พอดูกส่วนเข้าแล้ว จะเข้าถึง ธรรมกายพระ
โสดาละเอียด หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา ดวงธรรมวัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๐ วา เท่ากัน กลมรอบตัว

หยุดอยู่กลางดวงธรรม ที่ทำให้เป็นธรรมกายพระโสดาละเอียด พอดูกส่วนเข้า จะเข้าถึง ธรรมกาย
พระสกทาคา หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระสกทาคา วัดเส้นผ่า
ศูนย์กลาง ๑๐ วา กลมรอบตัว

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระสกทาคา จะเข้าถึง ธรรมกายพระสกทาคาละเอียด
หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระสกทาคาละเอียด วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๕ วา กลมรอบตัว

ใจธรรมกายพระสกทาคาละเอียด หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็น ธรรมกายพระสกทาคา
ละเอียด พอดูกส่วนเข้าแล้ว จะเข้าถึง ธรรมกายพระอนาคา หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา และดวง
ธรรมวัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๕ วา กลมรอบตัว

หยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอนาคาหยาบนั้นแหละ พอดูกส่วนเข้าจะเข้าถึง
ธรรมกายพระอนาคาละเอียด หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอนาคา
ละเอียด ๒๐ วา เท่ากัน กลมรอบตัว

ใจของธรรมกายพระอนาคาละเอียด หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอนาคา
ละเอียด นั้นแหละ

พอดูกส่วนเข้าแล้วจะเข้าถึง ธรรมกายพระอรหัต หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม ดวง
ธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอรหัต วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๐ วา กลมรอบตัว

หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอรหัต พอดูกส่วนเข้าก็จะเข้าถึง ธรรมกายพระ
อรหัตละเอียด หน้าตัก ๓๐ วา สูง ๓๐ วา ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอรหัตละเอียด วัดเส้น
ผ่าศูนย์กลาง ๓๐ วา กลมรอบตัวเหมือนกัน นั่นเป็นธรรมกายพระอรหัตละเอียด

แผนี่แหละพระสมณโคดมท่านทรงสั่งสอนมา พระอรหัตท่านก็คิดเอาเอง ค้นเอาเอง ค้นทั่วถึงหมด
ไม่ต้องเกรงใจใคร ไปถึงหมด นรก สวรรค์ไปตลอด นรก ๔๕๖ ขุมดูตลอด อบายภูมิทั้ง ๔ สัตว์

ดิรัจฉาน เปรต อสุรกาย มนุษย์ดุตลอด กายทิพย์ดุตลอด ชั้นจาตุมหาราช ดาวดึงสา ยามา ดุสิต นิมมานรดี พรนิมมิตวสวัตตี ไปพูดกันได้ ถ้ามอะไรกันก็ได้ไปทำอะไรกันก็ได้รู้เรื่องหมด ตลอดจนกระทั่งไปถึง รูปพรหม ๑๖ ชั้น อรูปพรหม ๔ ชั้นไปตลอด นิพพานไปตลอด พระพุทธเจ้าไปอยู่ในนิพพานที่ไหนไปพบกันหมด ไปพูดกันได้ ถ้ามกันได้ทั้งนั้น นี่ถ้าแม้ว่าเข้าถึงที่ฟังอันนี้แล้ว เลิศประเสริฐอย่างนี้ นี่ถ้าว่าผู้หนึ่งผู้ใดเข้าถึงได้ดังนี้แล้ว ก็นี่ว่าจากกล่าวสัจจะอันนี้แหละ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อเถิด ความจริงเป็นอย่างนี้

เมื่อรู้จักความจริงดังนี้แล้ว พระพุทธเจ้าท่านได้สำเร็จ ตัดกิเลสเป็นสมุจเฉตพหุทาน ท่านรู้ว่าท่านเป็น ศาสตราจารย์เอกในโลก ในกามภพ รูปภพอรูปภพ ไม่มีใครล้ำท่านทีเดียว ไม่มีใครถึงท่านทีเดียว มาร พรหม อยู่ในบังคับได้อำนาจหมด ท่านเฝ้านี้ก็อยู่ในพระทัยว่า เออ นี่เราจะเคารพใครละ? ธรรมดา การเคารพนั้น ถ้าว่ามนุษย์คนใดมีความเคารพแน่นอนหนาอยู่แล้วก็ มนุษย์คนนั้นมีหลักฐาน ภิกษุ สามเณรองค์ใดมีความเคารพแน่นอนหนาอยู่ในที่ใดแล้ว ภิกษุสามเณรองค์นั้น มีหลักฐาน อุบาสก อุบาสิกาเคารพสิ่งใดมันหมายอยู่แล้ว ก็ได้ชื่อว่า อุบาสกอุบาสิกาคนนั้นมีหลักฐาน ถ้าว่าไม่มีที่เคารพ ไม่มีหลักฐานกันทีเดียว ไม่มีที่หลักฐานทีเดียว

นักปราชญ์ทุกๆ ประเทศเขากล่าวกันว่า คนที่ชั่วร้ายนะ ไม่สำคัญนัก พอแก้ได้ เขาอดทนาระอาใจ และเกลียดคนไม่มีศาสนานี้แหละ เขาอดทนาระอาใจรังเกียจนัก คนไม่มีศาสนานั้น ไม่มีที่จรดของใจ ไม่รู้จะเอาใจไปจรดกับอะไร ไม่รู้ที่ฟังเสียด้วย ไม่มีที่จรด ไม่มีที่ฟังทีเดียว ไม่มีที่ฟังก็จะเอาหลักที่ไหน จะเอาอะไรมาแก้ไข เธอแก้ไขไม่ได้เพราะไม่มีหลักใจเสียแล้ว คนต้องมีหลักใจ

อย่างพระพุทธเจ้าท่านได้เป็นศาสดาเอกในโลก ต้องมีหลักพระทัย หลักใจเหมือนกัน ถ้าไม่มีหลักใจแล้ว ท่านจะไปเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นเอง เป็นเอกอุดมในโลกไม่ได้ เมื่อท่านพบหลักใจเป็นหลักฐานแล้ว ท่านก็นำสั่งสอนสรรพสัตว์ทั้งหลายให้มีหลักใจ ไม่ใช่มีเองนะ ไม่ใช่ไปหาเองหรอก มีเอง เมื่อถึงพระอรหันต์แล้ว เอาใจจรดติดแน่นที่ดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอรหันต์ทีเดียว ไม่ขยับเขยื้อน ไม่เลื่อนทีเดียว ตั้งหลักตายตัวทีเดียว ตั้งแน่นตายตัวทีเดียว ตามวาระพระบาลี ท่านยกเป็นตำรับตำราไว้ว่า

เย จ อตีตา สมพุทธ พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใดที่ล่วงไปแล้วด้วย เย จ พุทธา อนาคตา พระพุทธเจ้าเหล่าใดที่จะมาในอนาคตกาลภายภาคข้างหน้าด้วย โย เจตริตี สมพุทธุโธ พหุณฺณํ โสภนา สโน พระสัมพุทธเจ้าองค์ใดผู้หยั่งความโศกของคนเป็นอันมากให้พินาศไปซึ่งปรากฏอยู่ในบัดนี้ สพุเพ สพุหมมครุโน พระพุทธเจ้าทั้งสิ้น ล้วนเคารพสัทธรรม สพุเพ สพุหมมครุโน ล้วนเคารพสัทธรรมทั้งสิ้น เคารพสัทธรรมนั้นเป็นอย่างไร? ใจนั้นก็ตั้งอยู่กลางดวงธรรมนั้น ไม่เขยื้อนเลยทีเดียว ตั้งกายตัวตั้งแน่นหนา ตั้งติดทีเดียว และตำรับตำราอ้างว่า อินุทชิลูปโม แน่นหนาเหมือนเสาเขื่อนที่ปักไว้หน้าผา ลมพัดไปจากทิศทั้ง ๔ ไม่เคลื่อนเลย อีกนัยหนึ่ง ปพุพทุปโม เหมือนภูเขาที่ตั้งอยู่โดยปกติธรรมดา ลมที่จะพัดมาจากทิศทั้ง ๔ จะให้ภูเขาเขยื้อนไม่ได้เลย นี่ฉันใดก็ดี ใจของพระแน่นในธรรมที่ทำให้เป็น

พระพุทธเจ้าอย่างนี้ แต่ว่าปุถุชนก็ไม่แน่นอนขนาดนั้น พระโสดาก็ติดอยู่บ้างแล้ว พระสกทาคาแน่น อยู่หน่อย พระอนาคาแน่นขึ้น

พอถึงพระอรหันต์แน่นจริงทีเดียว เหมือนเสาเขื่อนที่เดียว เหมือนภูเขาที่เดียว ไม่เขยื้อนตามไปทางใด แหละ แน่นขนาดนั้นนั่นแหละ มีที่พึ่ง ท่านได้ที่ตั้งของใจ ที่ปักของใจ ที่ติดของใจ ไม่ไหวเขยื้อนไปตามใครละ โลกธรรมทั้ง ๔ จะมาระดมพระองค์ให้ใจพระองค์เขยื้อนไม่ได้ ตายตัวทีเดียว ตั้งอยู่ใน พรหมวิหาร ฝ้ายเดียว เมตตา รักใคร่ปรารภจะให้มีความสุข กรุณา ความสงสารคิดช่วยจะให้พ้นทุกข์ มุทิตา พลอยยินดีในเมื่อผู้อื่นเขาได้ดี อุเบกขา วางเฉยเมื่อแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ก็เฉย หรือถ้า แก้ไขได้ก็แก้ไป แก้ไขไม่ได้ก็เฉยเสีย อุเบกขา ไม่สมน้ำหน้า ไม่อิจฉา ริษยาอย่างหนึ่งอย่างใดเลย นี่ หน้าทีของพระพุทธเจ้าเป็นอย่างนี้ เพราะเหตุนี้พระพุทธเจ้าท่านเป็นผู้เคารพสัทธรรม วิหริสุ วิหาติ จ มีอยู่แล้วด้วย พระพุทธเจ้ามีอยู่แล้วด้วย ที่ตรัสรู้ไปแล้วมาน้อยเท่าใด มีอยู่แล้วด้วย วิหาติ จ มี อยู่ในบัดนี้ด้วย

ปัจจุบันนี้มีธรรมกาย นั้นเป็นพระพุทธเจ้าทั้งนั้น คำว่าพระพุทธเจ้ามี ๖ จำพวก สัพพัญญู พระพุทธเจ้า ๑ ปัจเจกพุทธเจ้า ข้อที่ ๒ สาวกพุทธเจ้า เป็นที่ ๓ สุตพุทธเจ้าที่ ๔ พหุสุตพุทธเจ้าที่ ๕ อนุพุทธเจ้าที่ ๖ พระพุทธเจ้ามี ๖ จำพวก เป็นธรรมกายแล้วเป็นพระพุทธเจ้าทั้งนั้น เป็นอนุพุทธเจ้า ตามเสด็จพระพุทธเจ้าไป นั่นแหละคือ พระพุทธเจ้า นั่นแหละมีอยู่ในปัจจุบันนี้ด้วย

อถาป วิหาสุสนติ มีต่อไปในภายภาคข้างหน้าด้วย พระพุทธเจ้าจำพวกที่ยังไม่เป็นธรรมกาย พอเป็น ธรรมกายแล้ว ก็เป็นปัจจุบันขึ้น ถ้ายังไม่เป็นธรรมกาย ก็เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตไป นี้ปรากฏอย่าง นี้ เอสา พุทธธาน ธมฺมตา ข้อนี้เป็นธรรมดาของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ปรากฏอย่างนี้เนื่องนิธย อัตตา

ตสฺมา ทิ อุตตกาเมน มหุตตมภิกฺขชตา เพราะเหตุนี้ บุคคลมีความใคร่ประโยชน์ของตน อุตตกาเมน มหุตตมภิกฺขชตา จำนงความเป็นใหญ่ ไม่มีใครถึงละ สทุธมฺโม ครุกาตพุโ สรฺ พุทธธาน สาสนิ พิง ระลึกถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เมื่อจำนงความเป็นใหญ่ ให้ระลึกคำสั่งสอนของ พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ควรเคารพสัทธรรม พิงเคารพสัทธรรม

ผู้ที่เคารพสัทธรรมนั่นแหละจะถึงซึ่งความเป็นใหญ่ เป็นใหญ่อย่างไร? คำท่านก็ไม่โกรธ ทำอย่างไรก็ไม่ โกรธ แก้ไม่อิจฉาริษยาใคร แก่ตั้งอยู่ในธรรมของแก่มัน ไม่งอนแง่นไปตามใคร ถึงเด็ก ก็ต้องยกว่า เป็นผู้ใหญ่ คนชนิดนั้นถึงกลางคน ก็ต้องยกให้เป็นผู้ใหญ่ ถึงเป็นผู้หญิงก็ต้องถือว่าเป็นบัณฑิต หญิง ประกอบด้วยปัญญา หญิงเป็นใหญ่ ไม่ใช่หญิงเลวทราม ไม่ใช่หญิงงอนแง่น คลอนแคลน มันคง

ตั้งเป็นหลักเป็นฐาน เป็นหัวหน้าประธานของคนได้ หากว่าเป็นสามเณรก็เป็นประธานของคนได้ เป็น ภิกษุก็เป็นประธานของคนได้ เป็นคนแก่ ก็ยังน่านับถือหนักเข้า น่าบูชาหนักเข้า เพราะตั้งมั่นอยู่ใน ธรรม ไม่งอนแง่น ไม่คลอนแคลน จะดำจะว่าจะเสียดสีสักเท่าหนึ่งเท่าใดก็ยิ้มแฉ่ง สบายอกสบายใจ

เพราะตั้งอยู่ในพระธรรม คนที่นั่นก็ไม่ต้องเสีย เหมือนพระพุทธเจ้า ใครจะไปด่าก็ด่าไปซิ ใครจะไปเสียดสีก็เสียดสีไปซิ ไม่เขี่ยอันเลย ไม่กระเทือนเลย นี่แหละทางพระพุทธศาสนาประสงคฺจริงอย่างนี้ ให้ตั้งมั่นให้เคารพศีลธรรม แต่ว่าเคารพศีลธรรมนั้นเคารพอย่างไร?

เอาอีกแหละ เคารพไม่ถูก ถึงแก่เฒ่าชราปานใด เป็นภิกษุ สามเณรอุบาสก อุบาสิกา เคารพศีลธรรมนั้นเคารพอย่างไร?

เหมือนภิกษุ สามเณร อย่างนี้แหละ บุษานับถืออยู่

เป็นกระถางรูปของพลเมืองอยู่ แต่ว่าไม่รู้ตัว ไม่รู้ตัวว่าเป็นกระถางรูปของพลเมืองอยู่ ไม่เพียงสา ได้แต่ประพุดิเลวทรามต่ำช้า ผิดธรรมผิดวินัย นั้นฆ่าตัวเองทั้งเป็นแล้ว ไม่ให้เขานับถือ ไม่ให้เขาบูชา ให้เขาเกลียดแล้ว ให้เขาลงโทษแล้ว หนักเข้า เขาก็ให้สึกเสีย อยู่ไม่ได้ ภิกษุสามเณรอยู่ไม่ได้แล้ว ประพุดินอกรีต ผิดธรรม ผิดวินัย ถ้าว่าภิกษุ สามเณรเคารพศีลธรรมอยู่ เป็นสามเณรก็ไม่ให้เคลื่อนจากศีลของสามเณรไปเสีย นิดหน่อยหนึ่งไม่ให้ล้ำกรอบกระหนาบศีลทีเดียว ตั้งมั่นอยู่ในกลางศีลทีเดียว เป็นภิกษุก็ตั้งมั่นอยู่ในศีล ๒๒๗ ลิกขาบท ไม่กระหนาบกรอบของศีล ตั้งมั่นอยู่ในศีลทีเดียว เป็นอุบาสกก็ตั้งมั่นอยู่ในศีลของอุบาสกทีเดียว ในศีล ๕ ศีล ๘ ตามหน้าที่ ไม่กระหนาบกรอบของศีลทีเดียว เป็นอุบาสิกาที่ตั้งมั่นอยู่ในศีลมั่นคง ไม่กระหนาบกรอบของศีลทีเดียว ตั้งอยู่ในศีลทีเดียว ถ้าว่าเป็นได้ขนาดนั้นนั้นแหละเรียกว่า สทุมฺมครุโน เคารพศีลธรรมแหละ ใครก็ต้องไหว ใครๆ ก็ต้องบูชา เพราะเหตุว่ามีธรรมเป็นหลัก เป็นประธาน เป็นแก่นแน่นหนา ไม่งอนแง่น ไม่คลอนแคลน เหลวไหลโลเล ได้ชื่อว่า เป็นอายุพระพุทธศาสนาต่อไป ภิกษุ สามเณรประพุดิได้ขนาดนั้น ได้ชื่อ ว่าเป็นอายุพระพุทธศาสนาต่อไป อุบาสกอุบาสิกาประพุดิได้ขนาดนั้น ก็จะได้เป็นตัวอย่างของอุบาสกอุบาสิกา จะได้เป็นตำรับตำราของอุบาสกอุบาสิกาในปัจจุบันนี้ และกายภาคข้างหน้า อุบาสิกาละ ได้เช่นนี้ก็จะได้เป็นตำรับตำราของอุบาสิกาในยุคนี้และกายภาคหน้าต่อไป ชื่อว่าเป็นอายุพระพุทธศาสนา

ให้เคารพศีลธรรม เคารพศีลธรรมนั้นดีประเสริฐอย่างไรหรือ? ดังกล่าวแล้วทุกประการ ถ้าว่าใครเคารพศีลธรรมละก็ ไม่ต้องหาข้าว ไม่ต้องหาข้าวสารนะ ไม่ต้องเที่ยวขอเขานะ ไปนั่งอยู่คนเดียวในป่า เขาก็ต้องเลี้ยง เขาก็ต้องเอาข้าวไปเลี้ยง เอาอาหารไปเลี้ยง เอาผ้าให้นุ่งห่ม อย่าไปทุกข์ร้อนไปเลย ให้มันอยู่ในศีลธรรมเข้าเถิด ศีลธรรมนี้แหละเป็นตัวสำคัญ สทุมฺมิ ครุภาตพุโพ พระพุทธเจ้าท่านสำเร็จแล้ว ท่านเคารพศีลธรรมอย่างเดียว ใจท่านแน่นในกลางดวงศีลธรรมนั้นแหละ

ก็อุบาสก อุบาสิกาเล่ายังไม่มีนี้ ธรรมชั้นสูงยังไม่มีกับเขา อยากจะได้ศีลธรรม จะเอาใจไปจรดตรงไหนเล่า จุดศูนย์กลางของกายมนุษย์โสภริสุทธิเท่าฟองไข่แดงของไก่ นั่งอยู่กลางนั้นแหละ ให้เห็นดวงให้ได้ ถ้าไม่เห็นก็จรดอยู่กลางดวงนั้นแหละ อย่าไปจรดที่อื่น จะตัดหัวคิ้วแห้งก็ไม่จรดที่อื่น จะตัดหัวคิ้วแห้ง เขาบอกว่าโน้นแน่ เจ็บไข้ เต็มที่จะตายแล้ว หมอที่โน้นแน่ดีนัก ยิ้มเฉย ใจปักอยู่ที่ธรรมนั้นปวดแข้งปวดขาจัดปักเข้าไป ร้องโหยๆ ก็ข้าง เขาบอกว่าโน้นแน่ ผู้เป่าเก่งอยู่ที่โน้นดีนักยิ้มเฉย ยิ้ม

แฉ่ง เอาใจปักอยู่ที่ธรรมนั้นแหละ ใครๆ ไม่ช่วยก็ปวดตายไปเกิด ไม่ได้เคลื่อนไปจากธรรม มันใจปักอยู่ที่ธรรมนั่นเอง

ขนาดนี้แม้จะไม่ถึงธรรมกาย ไม่มีพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ยังไม่เข้าถึง แต่ว่าเข้าถึงเช่นนี้ ถูกทางพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะแน่นอนแล้ว เมื่อถูกทางเช่นนี้แล้วก็มันเขียว เคารพมันทีเดียว ไม่งอนแง่นไม่คลอนแคลน ไม่ท้อถอยละ จะเป็นจะตายก็ช่างเถิด มันอยู่กับธรรมรัตนะ กลางกายมนุษย์นั้นแหละ ถ้ามีกายมนุษย์ละเอียด ก็มันอยู่กับดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดนั้นแหละ ถ้ามีกายทิพย์ละก็ มันอยู่ในดวงธรรม ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ที่มีอยู่ในศูนย์กลางกายทิพย์นั้นแหละ ๓ เท้าฟองไข่แดงของไก่ หรือกายทิพย์ละเอียด ๔ เท้าฟองไข่แดงของไก่ กายทิพย์ละเอียด ก็หยุดนิ่งอยู่นั้นแหละ ถ้ากายรูปพรหมก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นรูปพรหมนั้นแหละ ๕ เท้าฟองไข่แดงของไก่ หรือหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด ๖ เท้าฟองไข่แดงของไก่ กลมดิ่งเขียว หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหม ถ้าถึงอรูปพรหมละก็ใจของกายอรูปพรหมแน่นอยู่ศูนย์กลางดวงธรรม ที่ทำให้เป็นอรูปพรหมทีเดียว ๗ เท้าฟองไข่แดงของไก่ กลมรอบตัว งดงามนั้ก ผ่องใส หรือเข้าศูนย์กลางอรูปพรหมละเอียด หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียดทีเดียว

ไม่งอนแง่น ไม่คลอนแคลน ในทางใดทางหนึ่งทั้งหมด ไม่เลอะๆ เทอะๆ ไม่เหลวไหล เขาว่าจำวนคนโน้นแน่ะ จำวนี่ มันจะดีกว่ามนุษย์อย่างไร มนุษย์ดีกว่าจำวนี่เป็นกายเป็นกอง ถ้าว่ามีฤทธิ์มีเดชก็มีเหมือนผีซี มนุษย์ก็มีฤทธิ์เดชส่วนมนุษย์เหมือนกัน ข้าก็มีฤทธิ์ส่วนนั้นในธรรมรัตนะเหมือนกัน ข้าไม่งอนแง่นคลอนแคลน ไม่ตามใครละ นี้แหละ สทุหมโม ครุฑาทพิโพ คนชนิดนี้แหละ ภิกษุก็ดี สามเณรก็ดี อุบาสกก็ดี อุบาสิกาที่ดี ได้ชื่อว่า ได้เคารพสัทธรรมแท้ๆ จริงเลย ควรนับถือควรไหว้ควรบูชาทีเดียว

ที่ได้ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลี ที่ยกขึ้นไว้ในเบื้องต้นตาม มตยาธิบายพอสมควรแก่เวลา ด้วยอำนาจสัจวาจาที่อ้างธรรมเทศนาตั้งแต่ต้นจนจบสานนี้ ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแด่ท่านทั้งหลาย บรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า สัพพพุทธานุภาเวน ด้วยอานุภาพพระพุทธเจ้าทั้งปวง สัพพธมมานุภาเวน ด้วยอานุภาพพระธรรมทั้งปวง สัพพสงฆมานุภาเวน ด้วยอานุภาพพระสงฆ์ทั้งปวง ปิฎกุตตยานุภาเวน ด้วยอานุภาพปิฎกทั้งสาม คือ วินัยปิฎก สุตตันตปิฎก ปรมัตถปิฎก ชินสาวกานุภาเวน ด้วยอำนาจชินสาวกของท่านผู้ชนะมาร จงดลบันดาลให้ความสุขสวัสดี อุบัติบังเกิดมีในชั้นนี้ปัจจุแก่ท่านทายกและ อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย บรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติว่ายุติธรรมิกถาด้วยอรรถนัยความเพียงเท่านี้

เอว่ ก็มีด้วยประการฉะนี้